

עבודה סוציאלית מודעת-עוני: פרדיגמה חדשה לפרקטיקה עם משפחות בעוני

מיכל קרומר-נבו

אף על פי שמקצוע העבודה הסוציאלית מונה בין מחויבויותיו עבודה עם אנשים החיים בעוני וכן מאבק לשינוי חברתי, טוענים חוקרים כי חסרה למקצוע "מודעות-עוני". עם זאת, לא ברור מה כוללת מודעות כזו ומהן השלכותיה לפרקטיקה. מאמר זה מציע לראות בעבודה סוציאלית מודעת-עוני פרדיגמה חדשה, כלומר, מערך סדור של הנחות יסוד תיאורטיות ועמדות ערכיות אשר מעצבות את הפרקטיקה. פרדיגמה זו מקשרת בין תיאוריות עוני חדשות לידע המתפתח בתחום של עבודה סוציאלית ביקורתית. הפרדיגמה כוללת ארבעה בסיסים: הבסיס האונטולוגי עוסק בשאלות – מהו עוני? ומי הם האנשים החיים בעוני? הבסיס האפיסטמולוגי עוסק בשאלות – איך אנו יודעים? ומהו הידע העומד לרשותנו בבואנו להעריך את מצבם של משתמשי שירותים או לתכנן תוכנית טיפולית? הבסיס האקסיוולוגי עוסק בשאלה – מהי העמדה הערכית והמוסרית שיש לנקוט בעבודה עם אנשים בעוני? והבסיס המתודולוגי עוסק בשאלה – כיצד תיראה פרקטיקה מודעת-עוני? לסיכום המאמר נדונים יתרונותיה של הפרדיגמה והאתגרים שהיא מציבה.

מילות מפתח: עוני, אנשים החיים בעוני, פרדיגמה, פרקטיקה בעבודה סוציאלית, ערכים